

EOS-utvalgets årsmelding for 2014

EOS-utvalgets leder overleverte i dag, onsdag 8. april 2015 kl. 13.30, sin årsmelding for 2014 til Stortinget. Meldingen ble overlevert til stortingspresident Olemic Thommessen.

EOS-utvalget er oppnevnt av Stortinget for å føre kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste som utøves av eller på vegne av offentlige myndigheter. Utvalgets hovedformål er å påse at det ikke øves urett mot noen og at menneskerettighetene respekteres. Utvalget fører sitt arbeid uavhengig av Stortinget, men avgir hvert år en ugradert melding til Stortinget om sin virksomhet i det foregående året. I tillegg avgir utvalget særskilte meldinger ved behov.

Utvalget har i flere år vært opptatt av den lange saksbehandlingstiden i sikkerhetsklareringssaker, som kan medføre en uforholdsmessig inngripen i enkeltpersoners liv. Både Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA) er kritisert for lang saksbehandlingstid i 2014. Utvalget har for eksempel sett saker der førsteinstansen har brukt over to år på å vurdere om egen negativ avgjørelse skal omgjøres eller oversendes til klageinstansen. På bakgrunn av at situasjonen er ytterligere forverret fra tidligere år, har utvalget i årsmeldingen anmodet Stortinget om å vurdere tiltak som kan forbedre saksbehandlingstiden. Stortinget orienteres også om mangler ved utvalgets tilgang til informasjon i sikkerhetsklareringssaker, noe som innebærer at utvalgets kontroll av slike saker ikke er tilfredsstillende.

Kontrollen av Etterretningstjenesten (E-tjenesten) er blitt vesentlig grundigere etter at utvalget i 2014 er gitt anledning til å søke fritt i tjenestens systemer. Utvalget avventer imidlertid Stortingets konklusjon på det prinsipielle spørsmålet om utvalgets innsynsrett i E-tjenesten og hvordan en eventuell tvist mellom utvalget og tjenesten om innsynsretten skal løses. Per i dag har ikke utvalget innsyn i særlig sensitiv informasjon i E-tjenesten. Etter det opplyste er det et fåtall operasjoner og dokumenter som utvalget ikke får se.

E-tjenesten er i 2014 blitt kritisert for å ha iverksatt informasjonsinnhenting mot en norsk statsborger i strid med det uttrykkelige lovforbudet mot dette. På bakgrunn av at tjenesten etter iverksettelsen ikke hadde innhentet informasjon om vedkommende, bemerket utvalget at alvorligheten av feilen ble redusert rent faktisk, om ikke prinsipielt.

Utvalget kontrollerer blant annet samarbeidet mellom EOS-tjenestene og andre nasjonale etater. I en sak i 2014 har utvalget uttrykt at det kunne fremstå som om Politiets sikkerhetstjeneste (PST) hadde brukt Tollvesenet som informasjonskilde utenfor PSTs egne hjemler, slik at det i praksis var gjennomført hemmelig ransaking uten hjemmel. Utvalget har også hatt bemerkninger til samarbeidet mellom PST og Kripos i forbindelse med etterlysning i Schengen Informasjonssystem (SIS).

I forbindelse med Aftenpostens oppslag om falske basestasjoner i Oslo, har utvalget bedt om og fått rettslig, faktisk og teknisk informasjon fra PST, E-tjenesten og NSM. Utvalgets oppgave er å undersøke om EOS-tjenestene har brukt ulovlige metoder. Utvalget fører etterfølgende kontroll med PSTs bruk av skjulte tvangsmidler og fortsetter med det i 2015, både i denne saken og generelt.

Årsmeldingen for 2014 er tilgjengelig på EOS-utvalgets nettsider, www.eos-utvalget.no.

For mer informasjon:

Utvalgsleder Eldbjørg Løwer, telefon 97 57 31 90 / 23 31 09 30.